

Concerttoelichting

Simone Lamsma speelt Brahms

vr 13 februari 2026 • 20.15 uur

PROGRAMMA

dirigent **Tarmo Peltokoski**

viool **Simone Lamsma**

Johannes Brahms (1833-1897)

Vioolconcert in D, op. 77 (1878)

- Allegro non troppo
- Adagio
- Allegro giocoso, ma non troppo vivace - Poco più presto

pauze

Ralph Vaughan Williams (1872-1958)

Symfonie nr. 3 'A Pastoral Symphony' (1921-22)

Klarinetsolo: Julien Hervé

- Molto moderato
- Lento moderato
- Moderato pesante - Presto
- Lento - Moderato maestoso

Einde concert ca. 22.00 uur

Vorige uitvoeringen door ons orkest:

Brahms Vioolconcert: jun 2023, viool Bomsori Kim, dirigent Lahav Shani (tournee)

Vaughan Williams Symfonie nr. 3: eerste uitvoering door ons orkest

Een uur voor aanvang van het concert geeft Emmeline Mooij een inleiding op het programma, toegang € 7,50. Kaartjes zijn aan de zaal te verkrijgen tegen pinbetaling. Voor Vrienden is de inleiding gratis.

Cover: Foto Luka Tennie (Unsplash)

Ralph Vaughan Williams in het uniform van de Field Ambulance Unit tijdens zijn training in Saffron Walden, 1915. Ingekleurde foto, coll. Vaughan Williams Charitable Trust

Tegen de verwachtingen in

Na de eerste uitvoering van zijn *Vioolconcert* moest Brahms vaststellen dat hij het publiek vooral in verwarring had gebracht. Vaughan Williams overkwam hetzelfde bij de première van zijn *Derde symfonie*. Maar hij had zijn luisteraars dan ook doelbewust op het verkeerde been gezet.

Verkapte symfonie

De voedingsbodem voor het *Vioolconcert* van Johannes Brahms ligt in het voorjaar van 1853. De componist was op pad met violist Eduard Reményi voor een gezamenlijke concertreis door het noordoosten van Duitsland. In Hannover arrangeerde Reményi een ontmoeting met een oude studievriend, de reeds wereldberoemde violist Joseph Joachim. Joachim was onder de indruk van de kwaliteiten van de toen twintigjarige Brahms en de basis voor een levenslange vriendschap was gelegd. Uiteraard vroeg hij Brahms ook om nieuw werk, maar zijn geduld werd zwaar op de proef gesteld. Het zou tot 1878 duren eer Brahms het aandurfde om de viool als solo-instrument te gebruiken in een concert. Dat het zo'n tijd duurde had alles te maken met Brahms' twijfel aan eigen kunnen.

Zijn *Eerste pianoconcert* uit 1857 was matig ontvangen en de componist deinsde er lang voor terug om opnieuw zo'n groot orkestwerk te schrijven. Pas toen hij in 1876 eindelijk zijn *Eerste symfonie* voltooid had, durfde hij een *vioolconcert* voor Joachim aan.

In augustus 1878 lagen de eerste schetsen klaar. Brahms stuurde ze naar Joachim met het verzoek om suggesties en aanmerkingen. De violist reageerde met complimenten voor Brahms' originele schijfwijze voor de viool en gaf inderdaad enkele suggesties die de componist grotendeels verwerkte. Het enthousiasme van Joachim gaf Brahms moed en de première werd gepland op nieuwjaarsdag 1879 met het Gewandhausorchester in Leipzig.

De eerste reacties op het Violconcert waren vrij lauw – waarschijnlijk vooral omdat de luisteraars op meer vertoon van virtuositeit hadden gerekend. Dat kregen ze pas in de finale te horen, dat met zijn Hongaarse zigeunerinvloeden voor muzikaal vuurwerk zorgt. Maar in de eerste twee delen leek het Violconcert een verkapte symfonie, met de soloviool als vooruitgeschoven partner van de andere instrumenten. Toen de violist Pablo de Sarasate later gevraagd werd of hij Brahms' nieuwe concert ook op zijn repertoire zou nemen, antwoordde die hoofdschuddend. 'Ik zal niet ontkennen dat het best goede muziek is,' schijnt hij gezegd te hebben, 'maar geloof er iemand dat het mij zo ontbreekt aan goede smaak dat ik op het podium ga staan met mijn viool in de hand om te luisteren hoe de hobo

de enige melodie in het hele adagio speelt?' De Sarasate doelde hiermee op het begin van het tweede deel, *Adagio*, waar de hobo begint met een inderdaad schitterende en in alles brahmsiaanse melodie.

Gelukkig dacht Joachim er anders over. Vooral dankzij zijn niet aflatende inspanningen werd Brahms' Violconcert zo geliefd, dat het aan het begin van de twintigste eeuw zelfs dat van Beethoven – Brahms' grote voorbeeld – voorbijstreefde.

Verhulde oorlogsmuziek

Waar Brahms een 'symfonie' schreef vermomd als een violconcert, componeerde de Engelsman Ralph Vaughan Williams kort na de Eerste Wereldoorlog een diep doorvoelde rouwklacht die hij *A Pastoral Symphony* noemde. Met die titel wekte hij de verwachting van idyllische natuurimpressie, en de eerste inspiratie voor dit werk had hij ook daadwerkelijk gevonden tussen lieflijk glooiende heuvels. Maar de toedracht was allesbehalve sprookjesachtig. 'Het is echt oorlogsmuziek', zei Vaughan Williams er uiteindelijk zelf over. 'De kiem ervan ligt voor een groot deel in al die avonden dat ik in de ambulancewagen naar Écoivres reed, een steile heuvel op, en er een prachtig Camille Corot-achtig landschap opdoemde, overspoeld door het licht van de zonsondergang. Maar de muziek gaat helemaal niet over dartelende lammetjes, zoals de meeste mensen denken.'

Een legertrumpettist was aan het oefenen en dat geluid werd onderdeel van het avondlandschap

Er is inderdaad niets dartel aan de noten. De symfonie met de misleidende titel (pas jaren na de première zou Vaughan Williams

haar zijn Derde symfonie gaan noemen) weerspiegelt de ervaringen van de componist als vrijwillig bij een Field Ambulance Unit tijdens de oorlogsjaren. Hij was gestationeerd in Noord-Frankrijk, zeven kilometer achter de frontlinie, en bracht daar gewonde soldaten uit de loopgraven naar het militaire hospitaal. Componeren was onder die omstandigheden niet aan de orde, maar Vaughan Williams sloeg alle indrukken op.

Toen hij in 1922 zijn symfonie voltooide moet hij gedacht hebben aan de idyllische landschappen die de achtergrond vormden voor de meest vreselijke beelden en menselijke tragedies. Zo is zijn symfonie ook. Meteen al het eerste deel lijkt te beginnen als een melancholisch ochtendplaatje van de natuur. Slechts de onderliggende onrust vertelt de goede verstaander dat er meer aan de hand is. Die verontrustende dubbelzinnigheid blijft aanwezig gedurende de hele symfonie, die bestaat uit vier overwegend langzame delen. Een mooi voorbeeld is de trompetcadens in het midden

van het tweede deel, waarin als een soort fantoom een flard van de *Last Post* sluipt. Het is ontleend aan een directe herinnering van Vaughan Williams: 'Een legertrompettist was aan het oefenen en dat geluid werd onderdeel van het avondlandschap. Dat is de oorsprong van die lange trompetsolo'.

Ook in het derde deel, een soort scherzo, en vooral in de finale ondermijnt Vaughan Williams subtiel het gangbare idee dat een pastorale idyllisch zou moeten zijn. Dat laatste deel bevat misschien wel de essentie van de symfonie. Langzame voortschrijdende muziek met twee grote klarinetsolo's die uit een andere wereld lijken te komen. Dit ambigue klaaglied waarmee de finale begint, lijkt nergens vaste grond onder de voeten te krijgen. Als de klarinetsolo aan het slot na een heftige climax terugkeert, klinkt deze eenzamer en afweziger dan ooit. Alsof Vaughan-Williams alle zinloos verloren levens een stem wilde geven. Maar zo kort na de oorlog was zijn publiek daar nog niet aan toe.

Paul Janssen

Afscheid Francis Saunders

Dit is de laatste concertweek van onze altviolist Francis Saunders. Na 28 jaar bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest gaat hij nu met pensioen.

Foto: Eduardus Lee

Foto: Romain Alcaraz

Tarmo Peltokoski • vaste gastdirigent

Geboren: Vaasa, Finland

Huidige positie: chef-dirigent Orchestre National du Capitole de Toulouse, aankomend chef-dirigent Hong Kong Philharmonic Orchestra, vaste gastdirigent Deutsche Kammerphilharmonie Bremen, eredirigent Lets Nationaal Symfonieorkest

Studie: piano aan het Kuula-college (Vaasa) en de Sibelius-Academie (Helsinki), orkestdirectie bij Jorma Panula, Sakari Oramo, Hannu Lintu en Jukka-Pekka Saraste

Doorbraak: 2022: benoemingen in Bremen, Riga, Rotterdam en Toulouse

Sindsdien: debuten bij Hong Kong Philharmonic, Toronto Symphony Orchestra, RSO Berlin, Konzerthaus Orchester Berlin, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, SWR Symphonieorchester, Göteborgs Symfoniker, Swedish Radio Symphony Orchestra, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Los Angeles Philharmonic Orchestra

Debuut Rotterdams Philharmonisch: 2022

Foto: Otto van den Toorn

Simone Lamsma • viool

Geboren: Leeuwarden

Studie: Yehudi Menuhin School bij Hu Kun; Royal Academy of Music in Londen bij Maurice Hasson

Prijzen: Internationaal Vioolconcours Indianapolis (2006), Benjamin Britten International Violin

Solodebuut: als veertienjarige bij het Noord Nederlands Orkest met het Eerste vioolconcert van Paganini

Gesoleerd bij: London Symphony Orchestra, Academy of St Martin in the Fields, Wiener Symphoniker, Chicago Symphony Orchestra, Cleveland Orchestra, New York Philharmonic, Los Angeles Philharmonic, Hong Kong Philharmonic, Koninklijk Concertgebouworkest

Premières: Vioolconcerten van De Roo, Van der Aa en Wantenaar, Lost Landscapes van Rautavaara

Instrument: 'Aurora ex-Foulis'-Stradivarius uit 1703

Debuut Rotterdams Philharmonisch: 2009

Agenda

zo 1 maart 2026 • 14.15 uur

dirigent en piano **Lahav Shani**

Dukas De tovenaarsleerling

Sjostakovitsj Suite voor variétoerkest

Sjostakovitsj Tweede pianoconcert

Strauss Tijl Uilenspiegel

do 12 maart 2026 • 20.15 uur

vr 13 maart 2026 • 20.15 uur

zo 15 maart 2026 • 14.15 uur

dirigent **Santtu-Matias Rouvali**

cello **Senja Rummukainen**

Rimski-Korsakov Capriccio espagnol

Elgar Celloconcert

Sjostakovitsj Zesde symfonie

Desplat dirigeert zijn

filmmuziek

vr 20 maart 2026 • 20.15 uur

zo 21 maart 2026 • 20.15 uur

dirigent **Alexandre Desplat**

Desplat Muziek uit Godzilla,

The King's Speech, The Shape of

Water en andere films

Olli begint een orkest (4+)

zo 22 maart • 13.15 en 15.15 uur

ensemble van het

Rotterdams Philharmonisch Orkest

tekst en regie **Freek den Hartogh**

acteur **Nina Elisa Euson**

vormgeving **Cynthia Borst**

Steven Kamperman Olli begint een

orkest

Apollo (6+)

zo 29 maart • 13.15 en 15.15 uur

acteurs **Hanna van Vliet, Amro Kasr,**

Martijn van der Veen, Freek den

Hartogh

regie **Rosa Peters**

Binsbergen Apollo

Orkestleden

Chef-dirigent

Lahav Shani

Eredirigent

Yannick Nézet-Séguin

Vaste gastdirigent

Tarmo Peltokoski

Eerste viool

Marieke Blankestijn,

concertmeester

Vlad Stanculeasa,

concertmeester

Quirine Scheffers

Hed Yaron Meyerson

Saskia Otto

Arno Bons

Rachel Browne

Maria Dingjan

Marie-José Schrijner

Noëmi Bodden

Petra Visser

Sophia Torrenga

Hadewijch Hofland

Annerien Stuker

Alexandra van Beveren

Marie Duquesnoy

Tweede viool

Charlotte Potgieter

Frank de Groot

Laurens van Vliet

Elina Staphorsius

Jun Yi Dou

Bob Bruyn

Eefje Habraken

Majja Reinikainen

Babette van den Berg

Melanie Broers

Tobias Staub

Sarah Decamps

Robin Veldman

Altviool

Anne Huser

Roman Spitzer

Galahad Samson

José Moura Nunes

Kerstin Bonk

Janine Baller

Francis Saunders

Veronika Lénártová

Rosalinde Kluck

León van den Berg

Oljfe van der Klein

Jan Navarro

Cello

Emanuele Silvestri

Gustaw Bafeltowski

Joanna Pachucka

Daniel Petrovitsch

Mario Rio

Eelco Beinema

Carla Schrijner

Pepijn Meeuws

Yi-Ting Fang

Killian White

Paul Stavridis

Contrabas

Matthew Midgley

Ying Lai Green

Jonathan Focquaert

Arjen Leendertz

Ricardo Neto

Javier Clemen Martínez

Marta Fossas Mallorqui

Mario Fernández

Fluit

Juliette Hurel

Joséphine Olech

Manon Gayet

Fluit/piccolo

Beatriz Baião

Hobo

Karel Schoofs

Anja van der Maten

Hobo/althobo

Ron Tjihuis

Klarinet

Julien Hervé

Bruno Bonansea

Alberto Sánchez García

Klarinet/

basklarinet

Romke-Jan Wijmenga

Fagot

Pieter Nuytten

Lola Descours

Marianne Prommel

Hoorn

David Fernández Alonso

Felipe Freitas

Wendy Leliveld

Richard Speetjens

Laurens Otto

Pierre Buizer

Trompet

Alex Elia

Adrián Martínez

Simon Wierenga

Giovanni Giardinella

Trombone

Pierre Volders

Alexander Verbeek

Remko de Jager

Bastrombone

Rommert Groenhof

Tuba

Martijn van Rijswijk

Pauken/slagwerk

Danny van de Wal

Ronald Ent

Martijn Boom

Jesús Iberti Rubira

Harp

Albane Baron